

Pracovní listy
Předškoláci

Blok 4:

Zima není strašák

Blok4: Zima není strašák

Pozadí: Zimní výzdoba školní třídy ukazuje, jak se chystají na zimu lidé. Co ptáci? Nemají oblečení, netopí si v dutinách. Co je chrání před mrazem?

Konkrétní úkoly	Jak vypadá ptačí pero? Jaké typy peří mají ptáci? Co způsobí ptákům znečištění peří?
Venkovní aktivity	Naplánujte na zimní den. Pozorujte ptáky. Soustředte se na: • barvu peří a rozmístění barev, • rozdíl zbarvení u samců a samic, • ptáky s načepýřeným peřím a ty, kteří o něj právě pečují. Pokud fouká hodně vítr, pomocí stužky zjistěte jeho směr. Pátřejte po ptácích sedících na zemi nebo na větvích. Jsou vůči větru nějak natočení?
Pozorování a pokusy	Peří je pro ptáky charakteristické a u jiných zvířat ho nenajdeme. Pečlivě prozkoumejte jeho strukturu (P4/A/1 i P4/A/2). Pracujte s pery posbíranými např. na březích vod během období letního pelichání. S mladšími dětmi zkoumejte barvu per. Starší děti se s pomocí Malého atlasu snadno rozpoznatelných per (S4/A/3) pokusí poznat, komu pero patřilo. Atmosféru dokreslí krátký film https://www.youtube.com/watch?v=Y2yeNoDCcBg (v angličtině, dobré česky komentovat). Zjistěte, zda může peří chránit ptáky před zimou (P4/A/4). Peří ptáků je dokonale přizpůsobené jeho funkci. Je lehké, nesmáčivé a umožňuje let. Bohužel, ve znečištěném prostředí mohou o tyto své důležité vlastnosti přijít (P4/A/5).
Výtvarná a grafomotorická cvičení	Po prozkoumání struktury můžete peří využít na psaní, jako naši předci. Vytvořte si vlastní model ptáka. Použijte papírový základ nebo plastelínu a na povrch nalepte různobarevná peříčka. Ptačí pera můžete využít i do různých ozdob, např. indiánských čelenek, karnevalových kostýmů.

Pracovní listy MŠ

Konkrétní úkoly	Jak vypadá ptačí pero? Jaké typy peří mají ptáci? Co způsobí ptákům znečištění peří?
Jazykové a literární úlohy	Ptačí pera (husí) sloužila kdysi jako psací pomůcky. Zkuste to také – s přirozenými pery i s pery se sešikmeným hrotem. Připravte výstavu: „Peří nejen na létání“ a ukažte výsledky svého bádání a pozorování i ostatním třídám. Vyprávějte o výsledcích své práce.
Matematika	Která pera jsou delší, letky, ocasní pera nebo obrysová? Řadte pera od největších po nejmenší, počítejte, kolik per stejného typu máte. Kterých je nejvíc?
Hry a soutěže	Zopakujte si během zimních her názvy ptáků. Vezměte s sebou míč a házejte v kruhu. Každé dítě, které míč chytí, má za úkol říct název ptáka, který: odlétá na zimu, zůstává, má peří nějaké barvy, ... Jeli sníh, dělejte rukama otisky křídel a domalujte zobák.

Jaké peří mají ptáci?

Pomůcky:

- různá pera, několik pro každé dítě
- lupa

Otázky a úkoly:

1. Pozorně si jednotlivá pera prohlédni.
2. Soustřeď se na jejich barvu a tvar.
3. Rozděli je na několik skupin podle svého uvážení.
4. Nakresli dvě různá pera.

Zamysli se:

Jsou všechny pera stejná? S čím to může souviset?

Proč mají ptáci peří?

Co myslíš?

Dětské nápady si napište a pusťte se do pokusu:

Pomůcky:

- ocasní pera nebo letky
- lupa (volitelné)
- tužka, papír

Otázky a úkoly:

1. Pozorně si pero prohlédni.
2. Zvaž ho v dlani.
3. Vyhod' ho a pozoruj, jak padá.
4. Zamávej perem u obličeje. Co cítíš?
5. Co se stane, když opatrně zatáhneš za prapor pera? Podaří se Ti dát ho opět do pořádku?

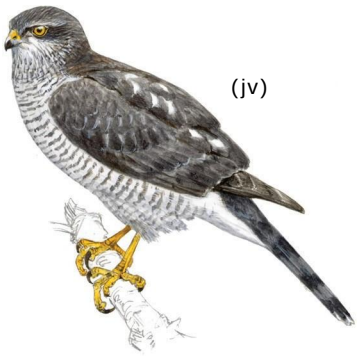
Zamysli se:

- Kde na ptačím těle najdeš letky a ocasní pera? K čemu slouží?
- K čemu slouží ptákům peří? Který z tvých předpokladů byl správný?

Malý atlas snadno rozpoznatelných per

Ptačí pera můžeš najít během celého roku. Některá snadno poznáš podle jejich barvy a vzoru.

 (mk)	 (mk)	 (mk)
pera sojky	pera strakapouda	pera krahujce
 (jv)	 (jv)	 (jv)
 (mk)	 (mk)	 (mk)
pera holuba hřivnáče	pera kosa	pera labutě
 (jv)	 (jv)	 (jv)

Malý atlas snadno rozpoznatelných per

 (mk)	 (mk)	
pera káně	pera kachny divoké	
 (jv)	 (jv)	

Je ptákům zima?

Předpoklad dětí:

.....

.....

.....

.....

Pomůcky:

- 2 plastové láhve s víčky
- teplá (ne horká) voda
- provázek nebo stužka
- polštářek z peří

Otázky a úkoly:

1. Naplň obě lahve vodou.
2. Změř teplotu. Je v obou lahvích voda stejně teplá? Dobře je uzavři.
3. Co se stane, pokud je obě dáme na chvíli ven, ale jednu z nich přikryjeme polštářem?

Zamysli se:

- Chrání peří před zimou? Jaký význam to má pro ptáky?
- Chrání peří před horkem? Jak to zjistíš?

Promočí se peří?

Co udělá voda?

Pomůcky:

- větší miska nebo tácek
- voda
- pera (krycí a z letky nebo ocasu)
- malý kousek látky
- papírový ubrousek

Otázky a úkoly:

1. Polož do misky pero a kousek látky.
2. Oboje polej vodou. Co se stalo?
3. Vyndej pero a látku na papírový ubrousek. Je obojí hodně promáčené?

Zamysli se:

- Co se stalo? Jaký to má význam pro ptáky?
- Myslíš, že ptáci mohou létat, když prší? Proč?

Promočí se peří?

Co udělá olej?

- Pomůcky:**
- větší miska nebo tácek
 - 3 šálky vody
 - 2 pera
 - kapátko
 - olej
 - ochranné rukavice
 - jar na nádobí

Otázky a úkoly:

Postupujte s dětmi v pokusu podle návodu:

1. Nalij do misky vodu. Ponoř do ní 2 pera. Vytáhni je a pozorně pozoruj, co se s vodou stane.
2. Oblékni si ochranné rukavice. Kápni do misky pár kapek oleje. Potom přidej pera. Co dělá olej na povrchu pera?
3. Vyndej pera na papírový ubrousek a lehce je osuš. Co se stalo? Byla mokrá? Podařilo se je očistit od oleje?
4. Připrav si 2 šálky vody (teplé a studené).
5. Pokus se umýt jedno pero v teplé vodě a druhé ve studené. Podařilo se?
6. Zbavíš pera oleje, když do vody přidáš trochu jaru?

Zamysli se:

- Co se stalo? Co to znamená pro ptáky?
- Co se stane, když kachny plavou ve vodě, kam vytekla nafta z lodi?
- Jak můžeme zabránit takovým situacím? Proč je důležité pečovat o životní prostředí?

Autoři:

- Grafické práce:
Wiktor Tabak
- Ilustrace:
Juan Varela (jv)
Marek Kołodziejczyk (mk)
- Text:
Iwona Majcher (UG)
Katarzyna Rosińska (UG)
Ryta Suska-Wróbel (UG)
Bogdan Moczarski (m)
Cezary Korkosz (ck)
Iwona Majcher (im)
Jadwiga Moczarska (Jm)
Karolina Kalinowska (kk)
Łukasz Zdyb (łz)
Natalia Kann (Nk)
Pixabay (px)
- Překlad a adaptace pro české prostředí:
Gabriela Dobruská

Sada materiálů **Přírodě** na dosah vznikla v rámci projektu „Skrze přírodu k lepšímu životu“. Projekt byl veden Polskou společností na ochranu ptáků (OTOP), ve spolupráci s dalšími vybranými partnery BirdLife International, mezinárodní organizací na ochranu ptáků. Jsou to: Česká společnost ornitologická (ČSO), Španělská ornitologická společnost (SEO), Slovenská ornitologická společnost (SOS), Makedonská ekologická společnost (MES) a BirdWatch Ireland (BWI). Důležitým partnerem projektu byla Univerzita v Gdaňsku, odpovědná za vznik a metodickou stránku materiálů.

Česká společnost ornitologická (ČSO) zkoumá a chrání ptáky, jejich prostředí a přírodu jako celek a svou činností k tomu motivuje i širokou veřejnost. ČSO prosazuje ochranu přírody založenou na vědeckých poznatcích a pomáhá rozvoji ornitologie i ochrany ptáků bez ohledu na politické hranice. ČSO je českým partnerem mezinárodního sdružení na ochranu ptáků BirdLife International.